

Gál Csaba ny. mk. ezredes:

NEMZETKÖZI KATONAI ÉS HADITECHNIKAI SZEMLÉ

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN ELESETT KANADAI KATONÁK TEMETÉSE FRANCIAORSZÁGBAN

A franciaországi Loos-en-Gohelle település melletti katonai temetőben 2018. augusztus 23-án újratemettek négy kanadai katonát, akik az első világháborúban a közeli 70-es magaslatért 1917 augusztusában folytatott harcban estek el.¹ A földi maradványaikat 2018 májusában hantolták ki, majd azonosították az elesetteket. A kanadai expedíciós erők 1915. augusztus 15-én indítottak rohamot a magaslat elfoglalására, hogy onnan ellenőrizhessék a németek által birtokolt közeli Lens városát, ahol jelentős szénbányászat folyt, majd támadást indítsanak annak elfoglalására.² A kanadaiak a magaslat elfoglalása után 21 német ellentámadást vertek vissza. A harcokban 9 ezer kanadai katona esett el, illetve sebesült meg, a német fél veszteségei elérték a 25 ezer főt. A harcok hevességére jellemző, hogy hősiességükért hat kanadai katona kapta meg a Viktória-keresztet, a legnagyobb brit birodalmi kitüntetést. A katonai temetőben – Dud Corner Cemetery – az első világháborúban a környéken elesett több mint 20 ezer brit és nemzetközösségi katonának állítottak emléket neveik felsorolásával, mintegy 1800 sírhellyel, melyek közül közel hétszázban azonosított, nevesített katona nyugszik.³

NAGY-BRITANNIA ÉS NORVÉGIA KÖZÖSEN LÉPNEK FEL A NÖVEKVŐ OROSZ HADITENGERÉSZETI FENYEGETÉS ELLEN

2010-ben Nagy-Britannia számára az orosz haditengerészeti flotta még alig jelentett fenyegetést, hiszen hadihajói csak egy alkalommal közelítették meg a brit felségvizeket. Abban az évben született döntés arról, hogy a brit haditengerészet járőröző repülőgépeinek a flottáját csökkentik, kevesebb figyelmet és pénzt fordítanak a korszerűsítésre.⁴ Azóta azonban a helyzet jelentősen megváltozott: 2017-ben a brit haditengerészetnek 33 alkalommal kellett reagálnia az orosz hadihajók manővereire, mert azok túlságosan megközelítették a szigetország vizeit. Az utóbbi években az orosz haditengerészeti flotta növelte tengeralattjáróinak aktivitását az Atlanti-óceán északi térségében és a Balti-tengeren is. Ezek a fejlemények lépésre kényszerítették Nagy-Britannia mellett Norvégiát is. A két ország az Amerikai Egyesült Államokkal megállapodott P–8A Poseidon típusú többfeladatu haditengerészeti repülőgépek beszerzéséről. A britek kilenc repülőgépet vesznek – az első 2019-ben érkezik

¹ <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2018/08/four-canadian-first-world-war-soldiers-to-be-buried-in-france.html> (Letöltés időpontja: 2018. 08. 21.)

² <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/hill-70> (Letöltés időpontja: 2018. 10. 30.)

³ <http://www.greatwar.co.uk/french-flanders-artois/cemetery-dud-corner.htm> (Letöltés időpontja: 2018. 10. 30.)

⁴ <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/08/06/uk-norway-sub-hunters-will-work-together-counter-russian-naval/> (Letöltés időpontja: 2018. 08. 21.)

meg – összesen mintegy 3 milliárd fontért, a norvégok ötöt. A britek repülőgépei a skóciai Lossiemouth légbázison fognak állomásozni, melynek létesítményei, felszereltsége és kapacitása lehetővé teszik majd a norvég Poseidonok kiszolgálását is. A P-8A viszonylag új típus, 2013 végén érte el a kezdeti műveleti képességet az amerikai haditengerészetnél.⁵ Azóta az indiai haditengerészet és az ausztrál légierő is rendszeresítette. A haditengerészeti járőrrepülőgépet berendezései és fegyverzete alkalmassá teszik tengeralattjárók felderítésére és megsemmisítésére, elektronikai felderítésre, vízfelszíni tevékenység figyelemmel kísérésére, valamint kutatás-mentésre.

UKRAJNA CSAPÁSMÉRŐ ROBOTREPÜLŐGÉPET TESZTELTE

Az ukrán Ukroboronprom hadiipari állami vállalat 2018. augusztus végén bejelentette, hogy sikeres tesztet hajtottak végre a Lucs tervezővállalat által fejlesztett Neptun típusú robotrepülőgéppel.⁶ A szubszonikus eszköz eltalálta az indítási helyétől mintegy 100 km-re a Fekete-tengeren kijelölt célt. Ukrán értékelés szerint a Neptun 300 km távolsáig képes a hajókat – nagy találati pontossága miatt – akár a kikötőkben is megsemmisíteni, a földi és a légi indítású változatai pedig Moszkva távolságáig képesek csapásmérésre. Az ukrán illetékesek szerint az eszköz alkalmas katonai létesítmények, különösen „stratégiai jelentőségű hidak és kompátkelők rombolására, ha azokat Ukrajna elleni agresszióra használnák”. Katonai szakértők szerint a Neptun 10–30 m magasságban repülve juttatja célba a nagy erejű repesz-romboló harci fejét. Az eszköz külsőleg hasonlít az orosz H-35 típusú hajó elleni robotrepülőgéphez.

BETONBARAKK ÉPÍTÉSE HÁROMDIMENZIÓS NYOMTATÓVAL

Az amerikai tengerészgyalogság 2018 augusztusában egy 3D nyomatóval 40 óra alatt felépített egy 500 négyzetlábás (mintegy 46 m²-es) barakkot.⁷ Az első ilyen jellegű kísérlet során a világ legnagyobb betonnyomtatóját használták. A tengerészgyalogság szerint már korábban is készültek nyomtatott épületek és különböző nagyobb szerkezetek, de a nyomtatásuk több szakaszban, illetve több helyszínen történt. A nyomtatót egy 10 éves számítógépre telepített tervező szoftver vezérelte, a betont a barakk falaira a nyomtató néhány centis rétegekben vitte fel. A művelet vezetője elmondta, hogy a művelet azért tartott 40 óráig, mert fokozott figyelemmel kísérték a nyomtatást, a nyomtató tartályát pedig folyamatosan töltötték az előre elkészített folyékony betonkeverékkel. Ha a betonkeverést és a beton kinyomását (adagolását) robot vezérelné, akkor az épület elkészítéséhez 24 óra is elegendő lenne. A jelenlegi technológiával 10 tengerészgyalogos öt nap alatt épít fel egy hasonló nagyságú fabarakkot. Valós vagy szimulált harci körülmények között ilyen nyomtatóval elkerülhető, hogy tengerészgyalogosokat, vagyis élőerőt foglalkoztassanak ilyen, esetleg harci szempontból veszélyes helyen folyó tevékenység elvégzésére. A hagyományos technológiával készült betonépítményekkel ellentétben itt nem szükséges öntőforma vagy zsaluzás, és csak a szükséges mennyiségű betont kell bekeverni, ami minimalizálja a szén-dioxid kibocsátását.

⁵ <https://www.raf.mod.uk/aircraft/p-8a/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 05.)

⁶ <https://www.defensenews.com/global/europe/2018/08/29/ukraine-tests-cruise-missile-can-it-hit-moscow/> (Letöltés időpontja: 2018. 09. 03.)

⁷ <http://www.foxnews.com/tech/2018/08/29/marines-3d-print-concrete-barracks-in-just-40-hours.html> (Letöltés időpontja: 2018. 09. 03.)

PENTAGON-JELENTÉS A KÍNAI KATONAI FENYEGETÉSRŐL

A Pentagon által készített, „A Kínai Népköztársasággal kapcsolatos katonai és biztonsági fejlemények” című 2018-as jelentés az országtól eredő kockázatok széles spektrumát mutatja be, köztük a globális gazdasági expanziót, a haderő erőteljes korszerűsítését és a fegyverzettechnológiában elért jelentős fejlődést, amelyek veszélyeztetik az Amerikai Egyesült Államok fölényét ezeken a területeken.⁸ A jelentés szerint Kína mintegy 1200 kis hatótávolságú és akár 300 közepes hatótávolságú rakétával rendelkezik, emellett néhány nagy hatótávolságú és nagy pontosságú ballisztikus rakétája elérheti az Amerikai Egyesült Államoknak a Csendes-óceán térségében lévő érdekeltségeit. A Pentagon a kínai ballisztikus rakéták közül kiemeli a DF–26 típusú közepes (4000 km) hatótávolságút, amely 2015-ben jelent meg a nyilvánosság előtt, és képes nagy pontosságú hagyományos vagy nukleáris csapást mérni a Japánban és a Guam szigetén lévő amerikai katonai bázisok ellen. A DF–41 típusú interkontinentális ballisztikus rakétája akár tíz, önállóan célra irányítható visszatérő egységet/robbanófejet (MIRV⁹) is eljuttathat 12 000 km távolságra. Kína erőfeszítéseket tesz hiperszonikus és műhold elleni fegyverek kifejlesztésére, valamint jelentős expedíciós erők létrehozására. Napjainkban a két ország között a kapcsolatok bonyolultak, sokoldalúak és egyre feszültebbek, ugyanakkor bizonyos fokú együttműködés is van közöttük. A Pentagon által kiadott közleményekben Kínát nem ellenségként (*enemy*), hanem ellenfélként (*adversary*) emlegetik.

JAPÁN SZERINT KÍNA „ESZKALÁLJA” KATONAI TEVÉKENYSÉGÉT

Japán védelmi minisztere 2018. szeptember elején az Önvédelmi Erők vezetőinek éves értekezletén mondott beszédében hangsúlyozta, hogy az ország biztonsági környezete aggodalomra ad okot, mivel Oroszország és Kína is fokozza katonai tevékenységét a térségben, Észak-Korea pedig közvetlen fenyegetést jelent Japán számára.¹⁰ A miniszter külön felhívta a figyelmet arra, hogy Kína újfajta légi műveleteket hajt végre a Japán körüli légtérben, valamint nukleáris meghajtású tengeralattjárókat járőröztet a keleti partjai közelében lévő, vitatott hovatartozású szigetek térségében. Kína ezzel eszkalálja katonai tevékenységét a vízen és a levegőben is. Ezzel egy időben Oroszország is fitogtatja erejét, amikor a hidegháború óta a legnagyobb hadgyakorlatot tartja a Kuril-szigetek térségében, valamint korszerű fegyverzetet, köztük légvédelmi rakétákat telepít a szigetcsoport vitatott hovatartozású déli tagjaira. Észak-Korea a nukleáris leszerelését célzó nemzetközi diplomáciai erőfeszítések ellenére továbbra is „komoly és küszöbönálló fenyegetést” jelent Japán számára.

⁸ <http://www.foxnews.com/tech/2018/08/27/new-pentagon-report-details-massive-chinese-military-threat.html> (Letöltés időpontja: 2018. 09. 03.)

⁹ Multiple Independently targetable Reentry Vehicle.

¹⁰ http://www.spacedaily.com/reports/Japan_claims_China_escalating_military_actions_999.html (Letöltés időpontja: 2018. 09. 03.)

BRIT KATONÁK ELŐSZÖR VETTEK RÉSZT GYAKORLATON JAPÁN TERÜLETEN

2018. október első felében ötven brit katona hasonló létszámú japán katonával közösen gyakorlatozott Japán legmagasabb hegye, a Fudzsi lábánál lévő gyakorlótéren.¹¹ Az esemény érdekessége, hogy bár a két ország légierijének és haditengerészetének egységei korábban már hajtottak végre közös gyakorlatokat, ez az első eset, hogy brit katonák japán földön is részt vettek ilyen tevékenységben. Japán katonák hazai földön eddig csak az ott állomásozó amerikai erővel gyakorlatoztak közösen. A gyakorlat egy mozzanatát megtekintette Patrick Sanders altábornagy, a brit szárazföldi csapatok parancsnoka is, aki Japánt az ázsiai–csendes-óceáni térségben Nagy-Britannia négy legfontosabb stratégiai partnere egyikének nevezte. Állítása szerint országa kész segíteni abban, hogy a térségben kialakult status quo erőszakkal ne legyen megváltoztatható. A tábornok utalt arra, hogy Észak-Korea nem tett le az atomhatalmi státusz eléréséről, Kína pedig katonákat telepít a Dél-kínai-tenger vitatott hovatartozású szigeteire, és azokra korszerű fegyverzetet telepít. Szeptemberben a brit Albion hadihajót kínai hajók provokálták, amikor az a szigetek térségében a hajózás szabadságát tesztelte. Az októberi közös japán–brit katonai gyakorlatra azt követően került sor, hogy Theresa May brit miniszterelnök a Japánnal folytatott hosszú távú kereskedelmi partnerségről és a két ország közötti védelmi együttműködés új formáiról nyilatkozott.

A KÉT KOREA CSÖKKENTI ÓRHELYEINEK SZÁMÁT A KÖZÖS HATÁR MENTÉN

A két Korea képviselői október végén Panmindzsonban megállapodtak arról, hogy november végéig megszüntetnek – kiürítenek, majd lebontanak – 11 határőrőrsöt a két ország között húzódó fegyverszüneti vonal mentén. A tábornoki szintű találkozóon a felek arról is döntöttek, hogy a 11 objektum felszámolásának tapasztalatai alapján a későbbiekben munkacsoport szintjén kidolgozzák az összes őrhely felszámolásának a módját. Panmindzson csak egy település a 250 km-es határszakaszon, de itt van az ún. közös biztonsági terület is, ahol a két ország képviselői találkozni szoktak. Itt a tábornoki találkozó előtti napig még fegyveres katonák szolgáltak, de akkor kivontak minden tüzfegyvert a területéről. Azóta mindkét fél 35 fegyvertelen katonát állomásoztat Panmindzson területén. Mivel a két fél képviselői egyre gyakrabban találkoznak itt, ezért a közelmúltban felszedték a térségben telepített összes aknát is.

FÉLKATAMARÁN-FELÉPÍTÉSŰ OROSZ REPÜLŐGÉP-HORDOZÓ ÉPÜLHET

Az oroszországi Armija-2018 hadiipari kiállításon 2018. augusztus végén a Krilov Állami Kutatóintézet bemutatta, hogyan képzei el egy új orosz – nem nukleáris hajtású – repülőgéphordozó hajó felépítését.¹² A javasolt tervek szerint a hajó víz alatti része az anyahajóknál megszokottaktól eltérően ún. „félkatamarán” lenne. A katamaránnak két egyforma, egymással párhuzamos törzse van, melyeket a víz feletti fedélzet – rajta a felépítményekkel – köt ösz-

¹¹ <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/02/british-troops-join-forces-japanese-first-time-soil-amid-north/> (Letöltés időpontja: 2018. 10. 17.)

¹² <https://tass.ru/armiya-i-opk/5625190> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 17.)

sze. A félkatamarán esetében a tatnál még két külön álló törzs a hajó orránál egyesül. Ilyen megoldással a hagyományos felépítésű anyahajókon megszokott nagyságú fedélzet kisebb vízkiszorítású és merülési mélységű hajóval is biztosítható. A tervezők számításai szerint az ilyen elven megépülő repülőgép-hordozó hajó maximális vízkiszorítása 44 ezer t, hossza 304 m, szélessége 78 m, merülése 8,5 m, sebessége 28 csomó (kb. 52 km/h), hatótávolsága pedig 8 ezer mérföld (kb. 13 ezer km) lenne. Az anyahajó 46 repülőeszközt hordozna, köztük 12–14 db Szu–33 és 12–14 db MiG–29K/KUB vadászrepülőgépet, négy rádiólokációs távfelderítő és irányító repülőgépet, valamint a Ka–27 helikopter család 12–14 db különböző rendeltetésű eszközét. Az egyetlen orosz közepes repülőgép-hordozó, az Admiral Kuznyecov két adata összehasonlításul: maximális vízkiszorítása 59 ezer t (+34%), miközben maximum 52 repülőeszközt (+13%) szállíthat.

MEGSÉRÜLT OROSZORSZÁG EGYETLEN REPÜLŐGÉP-HORDOZÓ HAJÓJA

Az *Admiral Kuznyecov* repülőgép-hordozó jelentős mértékű korszerűsítését 2018 áprilisában a Murmanszk melletti Kola-öbölben egy úszó szárazdokkban kezdték el. A tervek szerint 2021-ben kell újra szolgálatba állnia. 2018. október 30-án a korai órákban azonban az úszódokk vízszivattyúi váratlan áramkimaradás miatt leálltak, a ballaszttartályok rövid idő alatt megteltek vízzel és a dokk elsüllyedt.¹³ Négy vízbe esett munkást kihűlés miatt kórházba szállítottak, egy pedig eltűnt. A dokk két 70 tonnás daruja a süllyedés következtében összerogyott, az egyik a hajó fedélzetére zuhant, és mintegy ötméteres lyukat ütött a hajó oldalában. Az elsüllyedt dokk eltorlaszolja a kikötőt, ezért vagy ki kell emelni, vagy le kell rombolni. Mindkét tevékenység végzését nehezítené a térségben bekövetkezett féléves napsütés nélküli sötét időszak. A repülőgép-hordozó korszerűsítésének folytatásához szükség lenne úszódokkra, de Oroszország másik megfelelő méretű ilyen eszköze a fekete-tengeri Novorosszjszknál horgonyoz, több mint 3500 km-re Murmanszktól. Kína és Dél-Korea is rendelkezik megfelelő méretű úszódokkokkal, de azok is túlságosan messze vannak. Elképzelhető, hogy a hajó a tervezettnél később csatlakozik újra az orosz flottához.

A HORVÁT HADERŐ 2018-AS RÉSZVÉTELE AZ ERDŐTÜZEK OLTÁSÁBAN

A horvát szárazföldi csapatok és a légierő tűzoltási feladatokra is kijelölt speciális alegységei rendszeresen közreműködnek az ország tengerparti térségeiben keletkező erdő- és bozóttüzek oltásában. A részükre ezzel kapcsolatban elrendelt készenléti szolgálat általában június 1-jétől szeptember 30-ig tart. 2018-ban azonban – mivel Dalmáciában még szeptember végén is voltak erdőtüzek – a védelmi miniszter (egyben miniszterelnök-helyettes) ezt a készenlétet október 15-ig meghosszabbította.¹⁴ Horvátország 1991-es függetlenné válása óta 2017 volt a legnehezebb év a tűzoltók számára. A tapasztalatok levonását követően Divulje településen új operatív tűzoltó-parancsnokságot hoztak létre egy helyzetértékelő központtal, melyben a pilóta nélküli felderítő-repülőgépekről érkező információkat valós időben kiértékelik, valamint foganatosítottak hatékonyságot növelő szervezési intézkedéseket is. A korábbi évektől

¹³ <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/30/russias-aircraft-carrier-damaged-while-undergoing-repairs-floating/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 15.)

¹⁴ <https://wptest.morh.hr/zavrse-na-protupozarna-sezona-2018/> (Letöltés időpontja: 2018. 10. 17.)

eltérően 2018-ban már habanyagot is használtak a tűzfészek izolálására, amivel a felhasznált oltóvíz mennyiségét is csökkenthették. A légierő speciális tűzoltóalegységeit 78 tűz esetén vetették be összesen közel 483 repült óra időtartamban, ezalatt 10 063 tonna vízzel és 2538 liter habanyaggal oltották az égő területeket, valamint 115 tűzoltót és 14,6 t terhet szállítottak helikopterekkel a tüzek közelébe. A szárazföldi csapatok speciális alegységeit – összesen 257 főt – három alkalommal vetették be. A Skylark I típusú pilóta nélküli felderítő-repülőgépeket 11, a tűzoltó-repülőgépeket 67 alkalommal vetették be tűzfelderítési céllal.

TENGERÉSZHIÁNY KORLÁTOZZA A BRIT HADITENGERÉSZET TEVÉKENYSÉGÉT

Képviselői kérdésre válaszolva a brit védelmi minisztérium 2018. október közepén elismerte, hogy a haditengerészet négy hajója 2018-ban egyetlen napot sem töltött tengeren tengerészhiány miatt.¹⁵ A brit Nemzeti Számvevőszék 2018. áprilisi jelentése szerint 2016/17-ben a haditengerészetnél 16%-os állományhiány volt. A létszámhiány mellett egyes hajóosztályoknál az előregedő technika is akadályozza a hajók üzemeltetését. Az 1989-ben rendszerbe állított Type 23 fregattok tervezett élettartama 18 év volt, de azt több alkalommal is meghosszabbították, viszont egyre több időt töltenek dokkokban karbantartás és átalakítás miatt. Ezt a hajóosztályt Type 26 hajókkal tervezik leváltani, de az osztály első hajója még építés alatt van Skóciában. A 6–9 hónapos tengeri bevetések növekvő száma és a tengerészhiány miatt hajókat kell kikötőben tartani azért, hogy a két tengeri út között a tengerészek elegendő időt tölthessenek családjukkal, de a hosszabb bevetési időtartam miatt a hajók kikötőben töltött karbantartási időszaka is megnövekedett. 2018 első kilenc hónapjában a 13 brit fregatt összesen 817 napot töltött tengeren, míg 2010–2014 között évente legalább 1500 napot. A 2010-es védelmi felülvizsgálat azt állapította meg, hogy akkor még a szükségesnél mintegy 5000 tengerésszel több volt állományban.

NEM TANÁCSOS EGYENRUHÁBAN SÜTEMÉNYT ENNI A HELYŐRSÉG UTCÁIN

Az 1915-ben épült Catterick Garrison a brit haderő legnagyobb helyőrsége, területén több laktanya található, lakosainak száma 13 ezer fő, ami több mint a mellette lévő Catterick településé.¹⁶ Az észak-angliai katonai városban állomásozik a Királyi Dragonyos Gárdaezred (Royal Dragoon Guards) is, melynek a parancsnoka megtiltotta a katonái számára, hogy az utcán fogyasszák el a süteményeket, szendvicseket árusító Greggs üzletlánc¹⁷ termékeit, mert azzal azt kockáztatják, hogy az ezred a civilek számára „nem tűnik professzionálisnak”.¹⁸ Az öltözettel és a fegyvelemmel kapcsolatos körlevél kitér arra is, hogy a katonák a közterületeken egyenruhában ne cigarettázzanak, és menet közben tartózkodjanak mobiltelefonos üzenetek

¹⁵ <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/18/sailor-shortage-means-four-navys-13-frigates-have-not-spent/> (Letöltés időpontja: 2018. 10. 28.)

¹⁶ <https://www.army-technology.com/projects/catterick-garrison/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 19.)

¹⁷ Az 1951-ben született üzletlánc jelenléte Nagy-Britanniában meghaladja a McDonald's és a Starbucks jelenlétét. <https://www.theguardian.com/global/2016/mar/05/greggs-conquered-britain-bakery-profit-sausage-rolls> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 19.)

¹⁸ <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/11/04/troops-warned-eating-greggs-makes-look-unprofessional/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 15.)

küldésétől és olvasásától. Az érintett katonák leginkább a Greggs kapcsán morgolódnak, mert az olcsóbb a laktanyai kantinoknál és szélesebb a választéka is. Egy védelmi minisztériumi szóvivő szerint a katonák számára fontos az egészséges táplálkozás, a megfelelő testsúly megtartása, mert akinek nem sikerül a fizikai teszt teljesítése, annak diétára lesz szüksége.

OROSZ KÉMEK ÚJ MEGALÁZTATÁSA: TÖBB SZÁZ GRU-ÜGYNÖK NEVE AZ INTERNETEN

2018. október elején holland és brit szervek közös akciójának eredményeként sikerült letartóztatni és azonosítani négy GRU-ügynököt.¹⁹ Adatbázisokban végzett kutatások eredményeként további 305 személyt találtak az interneten, akikről azt feltételezik, hogy az orosz hírszerzésnek dolgoznak.²⁰ A négy személy – Alekszej Morenyec, Jevgenyij Szerebrjakov (ők számítógépes szakemberek, hekkerek), Oleg Szotnyikov és Alekszej Minyin – 2018. április 10-én érkezett Amszterdamba repülőgéppel Moszkvából szolgálati útlevéllel. A repülőtéren az orosz nagykövetség egy munkatársa várta őket. Három nappal később a Vegyifegyver-tilalmi Szervezet (OPCW²¹) hágai központja közelében parkoltak egy bérelt autóban, amelyben speciális technikai eszközök is voltak.²² Feltételezések szerint az OPCW számítógépes rendszerét akarták meghekkelni. A letartóztatásukat is az OPCW központja közelében hajtották végre a holland hírszerző szolgálat munkatársai. Gépkocsijukban megtalálták az előző esti vacsorájuk maradványait egy műanyag zacskóban, nyilvánvalóan nem akartak DNS-nyomokat hagyni a szállodai szobáikban.²³ A náluk lévő iratok alapján – és a Bellingcat²⁴ segítségével – kiderítették Minyin bejelentett lakcímét – amely megegyezik a GRU akadémiájának címével –, valamint találtak egy Lada gépkocsit, melyek üzemeltetőjeként Morenyec szerepel a nyilvántartásban, és akinek lakcímeként a GRU egyik fedőszerveinek a címe található a kimutatásban. Az internetes kutatás alapján még 305 személyt találtak névvel, útlevélszámmal és nagyrészt mobiltelefonszámmal, akiknek a gépkocsija a GRU fedőszerve címére van bejelentve, vagyis nagy valószínűséggel ők is a GRU alkalmazottai.

AZERBAJDZSÁN MÁR TÖBB MINT ÖT MILLIÁRD DOLLÁR ÉRTÉKBEN VÁSÁROLT OROSZ FEGYVEREKET

Putyin orosz elnök 2018. szeptember 1-jén Szocsiban fogadta Alijev azerbajdzsáni elnököt. A megbeszélést követő sajtótájékoztatón Alijev újságíróknak elmondta, hogy országa már több mint 5 milliárd dollár értékben vásárolt orosz fegyvereket és hadfelszerelést.²⁵ Ez az összeg

¹⁹ Glavnoje razvedivatyelnoje upravlenyje – Felderítő Főcsoportfőnökség, az orosz katonai hírszerzés még mindig használatos korábbi megnevezése.

²⁰ <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/05/putins-spies-new-humiliation-sloppy-procedures-allow-305-gru/> (Letöltés időpontja: 2018. 10. 28.)

²¹ Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons.

²² <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/04/russian-gru-operatives-caught-hacking-chemical-weapons-watchdog/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 18.)

²³ <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/04/lager-primed-laughing-stock-elite-russian-hackers-got-caught/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 18.)

²⁴ A <https://www.bellingcat.com/> honlapot működtető szervezet. A honlap célja elősegíteni a különböző nyílt internetes forrásokban a kutatást, nyomozást. <https://www.bellingcat.com/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 18.)

²⁵ <https://www.janes.com/article/82722/azerbajjan-arms-purchases-from-russia-exceed-usd5-billion> (Letöltés időpontja: 2018. 09. 03.)

csak nőni fog, mivel Azerbajdzsán folytatja fegyveres erői korszerűsítését, Oroszország pedig nagyon fontos szerepet tölt be a nemzetközi védelmi piacon. A két elnök megbeszélést folytatott az örményországi azeri enklávét, Hegyi-Karabah helyzetéről is, amely az Azerbajdzsán és Örményország közötti feszültség fő oka, és egyben a két ország fokozott fegyverkezésének a motorja. Azerbajdzsán azonban nem csak Oroszországtól vásárol haditechnikai eszközöket. Egy fotón – amely 2018 közepén készült egy bakui katonai díszszemlén – katonai szakértők szerint török gyártású SOM–1 típusú csapásmérő robotrepülőgépek láthatók, amelyeket korábban Törökország még nem exportált. Természetesen Örményország sem akar lemaradni a fegyverkezési versenyben, nemrégiben Iszkander–M típusú rakétarendszereket vásárolt Oroszországtól, amely számára is a legfőbb fegyverszállító.²⁶ A szubszonikus sebességgel repülő SOM–1 hatótávolsága meghaladja a 180 km-t, a 600 kg-os tömegéből 230 kg a harci rész, melyet nagy pontossággal juttat célba.²⁷ Az Iszkander–M (SS–26 Stone) kis hatótávolságú harcászati rakétarendszer 480 kg tömegű harci részt juttathat el 400 km távolságra 2–7 m-es körkörös szórással (CEP²⁸).²⁹

OROSZORSZÁG 50 MILLIÓ DOLLÁROS KÖLCSÖNT NYÚJT KUBÁNAK FEGYVERVÁSÁRLÁSRA

2018. október végén sajtóhírek jelentek meg arról, hogy Oroszország várhatóan 50 millió dolláros kölcsön keretében fegyvereket fog szállítani Kubának.³⁰ November 2-án Miguel Diaz-Canel kubai elnök Moszkvában tárgyalt Putyin orosz elnökkel. A tárgyalást követően az orosz pénzügyminiszter-helyettes bejelentette, hogy közel van egy megállapodás, melynek keretében Oroszország 38 millió euró értékű kölcsönrel segítené Kubát, hogy orosz fegyvereket vásárolhasson.³¹ A szerződés aláírását novemberben tervezik, amikor egy kubai katonai delegáció látogat Moszkvába. Egy meg nem nevezett, az orosz védelmi ipari komplexumot ismerő forrás szerint a kubaiak egyes meglévő eszközeik korszerűsítése mellett új eszközök beszerzését is tervezik, köztük könnyűfegyvereket. A találkozót követő sajtótájékoztatón Putyin elnök elmondta, hogy Oroszország felépít Kubában egy GLONASSzSz-állomást,³² így a szigetország lakosai is használhatják az orosz globális műholdas navigációs rendszer szolgáltatásait. Emellett Oroszország kész segíteni a kubai infrastruktúra fejlesztését, például a vasúthálózat korszerűsítését. Diaz-Canel az első hivatalos moszkvai látogatásán meghívta Putyint, hogy 2019-ben látogasson el Kubába. A találkozóról kiadott közös nyilatkozatukban a két elnök felszólította az Amerikai Egyesült Államokat, hogy gondolja át kilépését a közepes hatótávolságú atomrakéták korlátozását előíró szerződésből, mert egy ilyen lépés negatívan hatna a nemzetközi biztonsági helyzetre.

²⁶ <https://uawire.org/azerbajjan-discloses-the-cost-of-military-equipment-purchased-from-russia> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 10.)

²⁷ <https://www.airforce-technology.com/projects/som-air-to-surface-cruise-missile/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 10.)

²⁸ Circular Error Probable.

²⁹ <http://www.military-today.com/missiles/iskander.htm> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 10.)

³⁰ http://www.defenseworld.net/news/23576/Russia_to_Loan_Cuba__50_Million_to_Buy_Weapons#.W9W3z2etrnM (Letöltés időpontja: 2018. 10. 28.)

³¹ <https://www.reuters.com/article/us-russia-cuba/russia-close-to-granting-cuba-38-million-euro-loan-to-buy-arms-idUSKCN1N7117> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 18.)

³² Globalnaja Navigacionnaja Szputnyikovaja Szisztyema.

OROSZORSZÁG VEGYI, BIOLÓGIAI, RADIOLÓGIAI ÉS NUKLEÁRIS ANYAGOK FELDERÍTÉSÉRE ALKALMAS GÉPJÁRMŰVET TELEPÍTETT SZÍRIÁBA

Az egyik orosz televíziós adó 2018. november 7-én sugárzott filmrészlete egy orosz RHM–6 típusú páncélozott felderítőjárművet mutatott be Muhradah szíriai város közelében.³³ A képeken orosz katonák a jármű hőképes kameráját használták, majd bemutatták a vegyi, a biológiai, a radiológiai és a nukleáris érzékelőket is. A látott információk alapján a jármű a szakaszméretű orosz katonai rendőralegység munkáját segíti. Az RHM–6 Povoška a BTR–80 páncélozott szállító harcjármű bázisára épült.³⁴ A jármű néhány példánya 2012-ben került a Déli Katonai Körzethez tesztesésre, később a Nyugati Katonai Körzet is próbára bocsátotta, majd 2016-ban az Örményországban települt egyik orosz katonai alegység is kapott ilyen járművet tesztesésre. Szíriában korábban nem alkalmazták ezt az eszközt, októberben a harci körülmények közötti tesztesése kezdődött.

FELHASZNÁLT IRODALOM

http://www.defenseworld.net/news/23576/Russia_to_Loan_Cuba__50_Million_to_Buy_Weapons#.W9W3z2etnM

<http://www.foxnews.com/tech/2018/08/27/new-pentagon-report-details-massive-chinese-military-threat.html>

<http://www.foxnews.com/tech/2018/08/29/marines-3d-print-concrete-barracks-in-just-40-hours.html>

<http://www.greatwar.co.uk/french-flanders-arts/cemetery-dud-corner.htm>

<http://www.military-today.com/missiles/iskander.htm>

http://www.spacedaily.com/reports/Japan_claims_China_escalating_military_actions_999.html

<https://tass.ru/armiya-i-opk/5625190>

<https://uawire.org/azerbaijan-discloses-the-cost-of-military-equipment-purchased-from-russia>

<https://wptest.morh.hr/zavrseana-protupozarna-sezona-2018/>

<https://www.airforce-technology.com/projects/som-air-to-surface-cruise-missile/>

<https://www.army-technology.com/projects/catterick-garrison/>

<https://www.army-technology.com/projects/rkhm-6-cbrn-reconnaissance-vehicle/>

<https://www.bellingcat.com/>

<https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2018/08/four-canadian-first-world-war-soldiers-to-be-buried-in-france.html>

<https://www.defensenews.com/global/europe/2018/08/29/ukraine-tests-cruise-missile-can-it-hit-moscow/>

<https://www.janes.com/article/82722/azerbaijan-arms-purchases-from-russia-exceed-usd5-billion>

<https://www.janes.com/article/84614/russian-deploys-new-cbrn-vehicle-to-syria>

<https://www.raf.mod.uk/aircraft/p-8a/>

³³ <https://www.janes.com/article/84614/russian-deploys-new-cbrn-vehicle-to-syria> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 15.)

³⁴ <https://www.army-technology.com/projects/rkhm-6-cbrn-reconnaissance-vehicle/> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 19.)

- <https://www.reuters.com/article/us-russia-cuba/russia-close-to-granting-cuba-38-million-euro-loan-to-buy-arms-idUSKCN1N71I7>
- <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/08/06/uk-norway-sub-hunters-will-work-together-counter-russian-naval/>
- <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/02/british-troops-join-forces-japanese-first-time-soil-amid-north/>
- <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/04/lager-primed-laughing-stock-elite-russian-hackers-got-caught/>
- <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/04/russian-gru-operatives-caught-hacking-chemical-weapons-watchdog/>
- <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/05/putins-spies-new-humiliation-sloppy-procedures-allow-305-gru/>
- <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/18/sailor-shortage-means-four-navys-13-frigates-have-not-spent/>
- <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/10/30/russias-aircraft-carrier-damaged-whilst-undergoing-repairs-floating/>
- <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/11/04/troops-warned-eating-greggs-makes-look-unprofessional/>
- <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/hill-70>
- <https://www.theguardian.com/global/2016/mar/05/greggs-conquered-britain-bakery-profit-sausage-rolls>